

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ทนายเหตุมลพิษ

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 14 เดือนเมษายน-มิถุนายน 2551

- สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- รักรรด ลดโลกร้อนกับอู๋สีเขียว
- สถานการณ์มลพิษแหล่งน้ำพิวดิน
- คุณภาพอากาศ
- สกิตเรื่องร้องเรียน
- เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกับการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

ทักทาย

สวัสดีค่ะ หมายเหตุมลพิษฉบับนี้ นำเสนอสถานการณ์มลพิษในด้านต่างๆ เหมือนเช่นเคย ปีนี้ฝนมาค่อนข้างเร็วกว่าทุกปี มีปลาตายเนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำและจากสาเหตุอื่น เช่น การระบายน้ำที่ไม่เหมาะสมและการเกิดโรค ส่วนคุณภาพอากาศ น่าจะดีกว่าปีที่แล้วในช่วงไตรมาสเดียวกัน เนื่องจากฝนมาเร็ว ปริมาณมลพิษในอากาศก็จะลดลงจากไตรมาสก่อน และตามมาด้วยเรื่องสถิติเรื่องร้องเรียน ในรอบ 3 เดือน ซึ่งสถานการณ์คุณภาพน้ำ อากาศและสถิติเรื่องร้องเรียน เป็นหัวข้อหลักที่เรารายงานกัน ทุกไตรมาส และยังมีเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมควบคุมมลพิษ เช่น สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักรถลดโลกร้อนกับตู้สี่เหลี่ยม นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของกฎหมายน้ำรู้ได้แก่ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกับการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา

อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง

รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

นางมิ่งขวัญ วิชยารังษยชาติ

รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

บรรณาธิการ

นายรังสรรค์ ปิ่นทอง

ผู้อำนวยการกองแผนงานและประเมินผล

กองบรรณาธิการ

นางสาวจิระนันท์ เหมพูลเสริฐ

หัวหน้ากลุ่มวิเคราะห์แผนและประเมินผล

นายนิชร คงเพชร

รักษาการหัวหน้าฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

นางเกวลิณ วงศ์เศรษฐศิริ

นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 6ว

นางสาวบรรจง ประภาชนานันท์

พนักงานพิมพ์ดีดชั้น 3

นายโกสุม เผือกทอง

นักวิชาการโสตทัศนศึกษา

สนับสนุนข้อมูลโดย

- สำนักงานเลขานุการกรม
- สำนักงานจัดการคุณภาพอากาศและเสียง
- กองนิติการ
- ฝ่ายตรวจและบังคับการ
- สำนักงานจัดการคุณภาพน้ำ
- สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- กองแผนงานและประเมินผล
- ฝ่ายคุณภาพสิ่งแวดล้อมและห้องปฏิบัติการ

สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันกิจกรรมการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหน้าเสีย อากาศเสีย ขยะมูลฝอย และกากของเสียอันตราย เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้จะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และยังส่งผลให้มีการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้นด้วย ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อนจากการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ดังนั้นภาครัฐจึงได้สนับสนุนแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งรวมถึงการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งถ้าเอ่ยถึงสินค้าสีเขียวในยุคที่ทั่วโลกตื่นตัวทางด้านสิ่งแวดล้อมในขณะนี้ คงต้องยอมรับว่าเป็นกระแสที่มาแรงจากรองรับกระแสประชาสัมพันธ์ และเหตุการณ์ภัยธรรมชาติที่ปรากฏต่อสายตาชาวโลกมากขึ้น ทำให้เทรนด์สิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มในทางบวก

สำหรับประเทศไทย ตอนนี้ หลายๆ คนก็คงคุ้นกับมาตรการลดภาวะโลกร้อนกันเป็นจำนวนมาก อย่างน้อยกระแสของ “ถุงผ้า” ที่กลายเป็นแฟชั่นในกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน ทุกเพศทุกวัย ก็พอจะเห็นได้ว่าคนไทยไม่ตกเทรนด์ ขณะที่หน่วยงานภาครัฐก็เดินหน้าสานต่อโดยเป็นองค์กรสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้เกิดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) และแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 - 2554 ได้ระบุให้ภาครัฐเป็นผู้นำในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินโครงการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยได้จัดทำเกณฑ์ข้อกำหนดของสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันมีจำนวน 17 ประเภท ได้แก่ 1) กระดาษคอมพิวเตอร์ และกระดาษสีทำปก 2) กระดาษชำระ 3) กล่องใส่เอกสาร 4) เครื่องถ่ายเอกสาร 5) เครื่องพิมพ์ 6) เครื่องเรือนเหล็ก 7) ซองบรรจุภัณฑ์ 8) ตลับหมึก 9) แบตเตอรี่ปรุภูมิ 10) ปากกาไวต์บอร์ด 11) ผลิตภัณฑ์ลบค่าผิด 12) แฟ้มเอกสาร 13) สีทาอาคาร 14) หลอดฟลูออเรสเซนต์ 15) บริการทำความสะอาด 16) บริการโรงแรม และ 17) บริการเช่าเครื่องถ่ายเอกสาร โดยได้นำร่องในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. 2549 - 2550 และจัดทำร่างแผนการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐ (พ.ศ. 2551-2554) เสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2551

นายสุวัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กล่าวว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2551 ให้ความเห็นชอบแผนการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐตามที่กรมควบคุมมลพิษเสนอ โดยกรมควบคุมมลพิษได้นำร่องจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมครบทุกรายการและเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้ว และจะขยายผลให้หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดจะต้องดำเนินการภายในปี 2554 และได้กำหนดเป้าหมายปริมาณการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการแต่ละประเภท ตามเกณฑ์ในแต่ละปีงบประมาณ ดังนี้ ในปี พ.ศ. 2551 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 พ.ศ. 2552 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 พ.ศ. 2553 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 และ พ.ศ. 2554 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ตามลำดับ ทั้งนี้มีมติคณะรัฐมนตรี ยังกำหนดให้หน่วยงานราชการระดับกรมหรือเทียบเท่าจะต้องรายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในรอบ 6 เดือนของปีงบประมาณไปยังกรมควบคุมมลพิษ และให้กรมควบคุมมลพิษรายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐรายปี เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กล่าวต่อว่า สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะต้องมีคุณภาพดี ทนทานตลอดอายุการใช้งาน ใช้งานสะดวกที่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด สามารถหมุนเวียนใช้ได้ ใช้พลังงานต่ำ ใช้วัสดุย่อยสลายได้ มีกระบวนการขนส่งที่มีประสิทธิภาพสูง ลดการใช้หีบห่อบรรจุภัณฑ์ที่ฟุ่มเฟือย คุ่มค่าการใช้งาน มีระบบการจัดการหลังหมดอายุการใช้งาน ซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้จัดทำฐานข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และจัดทำระบบรายงานผลออนไลน์ที่ www.pcd.go.th เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายการพัฒนาและการบริโภคที่ยั่งยืน

กรมควบคุมมลพิษ จึงได้ดำเนินการขยายผลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสู่หน่วยงานภาครัฐอื่น ซึ่งจะเพิ่มจำนวนหน่วยงานและปริมาณการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยจัดสัมมนาและจัดนิทรรศการแสดงสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และจัดฝึกอบรมเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐอื่นเกี่ยวกับวิธีการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2551 เป็นต้นมา เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมและขยายผลไปสู่การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐต่อไป

สำหรับภาคบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมประเภทโรงแรมนั้น โรงแรมที่หน่วยงานราชการจะไปพักหรือจัดสัมมนาจะต้องเลือกโรงแรมที่ได้รับเกียรติบัตรใบไม้เขียว หรือได้รับมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีหรือ ISO 14001 ซึ่งขณะนี้มีโรงแรมที่ได้รับมาตรฐานดังกล่าวทั่วประเทศ 80 แห่ง แต่ส่วนใหญ่ยังอยู่ในกรุงเทพฯ และจังหวัดใหญ่ๆ บางจังหวัดเท่านั้น โดยหลักเกณฑ์ในการเลือกโรงแรมของหน่วยงานภาครัฐกำหนดไว้ว่า ในปีแรกของการดำเนินโครงการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หากหน่วยงานไหนจะจัดสัมมนา 4 ครั้งต่อปี จะต้องเลือกโรงแรมที่มีคุณสมบัติดังกล่าวอย่างน้อย 1 ครั้ง หรือร้อยละ 25 และเป็นร้อยละเปอร์เซ็นต์ ในปี 2554 ถ้าพื้นที่ใดไม่มีโรงแรมที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ก็ให้พิจารณาโรงแรมที่มีระบบบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะ รวมทั้งไม่มีปัญหาร่องเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อมแทน ซึ่งหน่วยงานจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพราะเป็นนโยบายของรัฐบาล ในส่วนของโรงแรมนั้นถือเป็นเป้าหมายสูงสุดที่โรงแรมแต่ละแห่งจะต้องไปให้ถึงคือ ได้รับเกียรติบัตรใบไม้เขียว และ ISO 14001 โรงแรมไหนได้รับมาตรฐานเหล่านี้ก็จะได้รับบัญชีที่กรมควบคุมมลพิษ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความเหมาะสม

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง ได้เริ่มโครงการพัฒนาเครือข่ายและคุณภาพการให้บริการอุสียะยาว คลินิกไอเสียมาตรฐาน มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2538 เพื่อตอบสนองนโยบายของภาครัฐในการรณรงค์ส่งเสริมให้ภาคเอกชน ได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศจากยานพาหนะ โดยเริ่มจากการอบรมช่างเทคนิคให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามาตรฐานและวิธีการตรวจวัดมลพิษจากยานพาหนะได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งสร้างความตระหนักในการปรับแต่งเครื่องยนต์ให้มีมลพิษไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ต่อมาได้พัฒนาคุณภาพของสถานประกอบการให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ โดยการจัดทำเกณฑ์การตรวจประเมินคุณภาพสถานประกอบการ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านการจัดสถานประกอบการ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการงานซ่อม ด้านการประกันและควบคุมคุณภาพของงาน และด้านเครื่องมือและอุปกรณ์

ในปี 2549 กรมควบคุมมลพิษ ได้มุ่งเน้นการพัฒนาสถานประกอบการคลินิกไอเสีย ให้เป็นสถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของภาครัฐในการส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการสีเขียว ภายใต้ชื่อ “คลินิกไอเสีย

รักรถ ลมโลกร้อนกับ **อู่สีเขียว**

มาตรฐาน Green Service” ซึ่งนอกจากสถานประกอบการ จะได้รับการพัฒนาเป็นสถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แล้ว ยังได้ภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นหน่วยงานที่ห่วงใยใส่ใจ สิ่งแวดล้อมอีกด้วย ต่อมาในปี 2551 ได้ปรับเปลี่ยนชื่อเป็น “อู่สีเขียว คลินิกไอเสียมาตรฐาน” เพื่อให้ผู้ใช้รถและประชาชนเข้าใจและ จดจำได้ง่าย จนถึงปัจจุบันมีอู่สีเขียว คลินิกไอเสียมาตรฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กรมควบคุมมลพิษกำหนดมากกว่า 100 แห่ง ใน 5 พื้นที่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ชลบุรี นครราชสีมา และสงขลา โดยจะมีการมอบป้ายอู่สีเขียว คลินิกไอเสียมาตรฐาน ในวันที่ 14 กรกฎาคม 2551 นี้

การพัฒนาเครือข่ายและคุณภาพการให้บริการ อู่สีเขียว คลินิกไอเสียมาตรฐาน ประสบผลสำเร็จในด้านการส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไข

ปัญหามลพิษจากยานพาหนะ ซึ่งได้รับความร่วมมือจาก สมาชิกคลินิกไอเสียมาตรฐานเป็นอย่างดี โดยร่วมกัน ก่อตั้ง “ชมรมคลินิกไอเสีย เพื่อคนรักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร” ในปี 2543 และก่อตั้ง “ชมรมคลินิก ไอเสีย เพื่อคนรักสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่” ในปี 2547 เพื่อประสานงานในการดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษ จากยานพาหนะระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนเสริมสร้างความรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ระหว่างสมาชิก ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับแต่งเครื่องยนต์ เพื่อลดปัญหามลพิษ โดยชมรมคลินิกไอเสีย เพื่อคนรักสิ่งแวดล้อม ได้จัด กิจกรรมการอบรมช่างเทคนิคหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งรถยนต์

และรถจักรยานยนต์ ให้สอดคล้อง กับความต้องการและเป็นประโยชน์ กับสมาชิกมากที่สุด นอกจากนี้ ชมรมคลินิกไอเสียยังทำหน้าที่เป็น ศูนย์กลางประสานงานระหว่าง สมาชิกคลินิกไอเสีย ในการเข้าร่วม กิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐและ ภาคเอกชนอื่น ๆ การจัดกิจกรรม เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิก และเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม การตลาดเพื่อประชาสัมพันธ์ โครงการคลินิกไอเสียอย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์มลพิษในแหล่งน้ำผิวดิน

นางสาวกัญญาภา ยลธรรพ์ธรรุ ผู้อำนวยความสะดวกแหล่งน้ำจัด
นายเอกสิทธิ์ เย็นเปี่ยม นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ

ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา (เมษายน - มิถุนายน 2551) มีเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำ ทำให้ปลาตายและน้ำเน่าเสีย จำนวน 7 ครั้ง คือ ในช่วงเดือนเมษายน 3 ครั้ง เดือนพฤษภาคม 3 ครั้ง และเดือนมิถุนายน 1 ครั้ง โดยเกิดเหตุในภาคเหนือ 2 ครั้ง ที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดน่าน ภาคตะวันออก 1 ครั้ง ที่จังหวัดระยอง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ครั้ง ที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดขอนแก่น และภาคกลาง 2 ครั้ง ที่จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งดังนี้

• ครั้งที่ 1 •

เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2551

เกิดเหตุปลาตายในลำน้ำแม่คาว พื้นที่เทศบาลตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการตรวจสอบพบว่าน้ำมีกลิ่นเหม็นมาก ในช่วงกลางคืนปลาจะลอยขึ้นมาบนผิวน้ำเพื่อหายใจ ค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ต่ำกว่า 2.0 มิลลิกรัม/ลิตร ส่วนสาเหตุคาดว่าน่าจะเกิดจากการระบายน้ำเสียจากชุมชนลงสู่ลำน้ำโดยไม่ผ่านการบำบัด และมีน้ำเสียตกค้างอยู่ในท่อระบายน้ำทำให้น้ำเน่าเสียหมักหมม เมื่อฝนตกทำให้น้ำฝนชะน้ำเสียที่ตกค้างในท่อระบายน้ำไหลลงสู่แหล่งน้ำและลำน้ำแม่คาว

• ครั้งที่ 2 •

เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2551

เกิดเหตุปลาตายในแม่น้ำระยอง บริเวณชุมชนปากน้ำ 2 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลจากการตรวจสอบพบว่าน้ำมีสีดำ ผิวน้ำมีคราบน้ำมันเล็กน้อย สัตว์น้ำลอยขึ้นมาบนผิวน้ำเพื่อหายใจเป็นจำนวนมาก ผลจากการตรวจวัดคุณภาพน้ำทุกจุดต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ชาวบ้านกล่าวว่าเหตุการณ์ลักษณะนี้จะเกิดขึ้นทุกปี ปีละ 2-3 ครั้ง โดยจะเกิดขึ้นในช่วงน้ำลง สาเหตุคาดว่าเกิดจากน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดทางตอนบนเหนือจุดเกิดเหตุ

• ครั้งที่ 3 •

เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2551

เกิดเหตุน้ำเน่าเสียและปลาตายในคลองเมือง พื้นที่ตำบลหนองหัวแรด อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ผลจากการตรวจสอบพบว่าน้ำมีสีเขียวคล้ำเป็นระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร ชาวบ้านไม่สามารถใช้น้ำเพื่อการอุปโภคได้ สาเหตุเกิดจากน้ำเสียจากระบบบำบัดน้ำเสียของโรงงานแป้งมัน ไดมอนด์ สตาร์ช ไหลทะลักลงคลองเมือง

• ครั้งที่ 4 •

เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2551

เกิดเหตุปลาที่บิทยิมในกระชังตายเป็นจำนวนมากประมาณ 1,000 กระชัง ในคลอง 13 พื้นที่อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีผู้เสียหายจำนวน 200 ราย มูลค่าความเสียหายประมาณ 40 ล้านบาท สาเหตุคาดว่าเกิดจากฝนตกหนักอย่างต่อเนื่อง มีการควบคุมการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำไม่เหมาะสม ทำให้ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ลดลงกะทันหันส่งผลกระทบต่อปลาที่บิทยิมในกระชังตายเป็นจำนวนมาก ส่วนอีกสาเหตุคาดว่าน่าจะเกิดจากการเลี้ยงปลาในกระชังหนาแน่นมากเกินไป อาหารเลี้ยงปลาลงเหลือตกค้างเป็นจำนวนมากทำให้น้ำเน่าเสีย เนื่องจากปลามีลักษณะเป็นผลเต็มตัวและทยอยตายอย่างต่อเนื่อง

• ครั้งที่ 5 •

เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2551

เกิดเหตุปลาตายในแม่น้ำพอง บริเวณบ้านดงพอง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เริ่มตั้งแต่ต้นเดือน พฤษภาคม โดยตายวันละประมาณ 100 กิโลกรัม ผลการตรวจวัด ค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) มีค่าสูง อยู่ในช่วง 6.0 - 6.1 มิลลิกรัม/ลิตร สันนิษฐานว่าการตายของปลาในลักษณะนี้อาจเกิดจาก ปลาเป็นโรค เนื่องจากผลการตรวจสอบปลาที่ตายแล้วพบจุดสีแดง ตามลำตัว เมื่อส่องด้วยกล้องจุลทรรศน์พบเห็บปลาในตัวปลา

• ครั้งที่ 6 •

เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2551

เกิดเหตุน้ำเน่าเสียในคลองสาน บริเวณพื้นที่อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งพื้นที่โดยรอบเป็นนาข้าว สาเหตุเกิดจาก ฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องส่งผลให้น้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูกและน้ำที่เน่าเสียไหลลงคลองสาน ประกอบกับประตูลิ่วระบายน้ำกำลังอยู่ในช่วงก่อสร้าง จึงไม่สามารถควบคุมการถ่ายเทปริมาณน้ำให้เหมาะสม จากการตรวจสอบค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) มีค่าเป็นศูนย์

• ครั้งที่ 7 •

เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2551

เกิดเหตุปลาตายจำนวนมากในอ่างเก็บน้ำห้วยขอนแก่น 2 ในพื้นที่ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จากการสอบถามนายกองดีการบริหารส่วนตำบลป่าแลวหลวง ทราบว่า เหตุการณ์ปลาตายเกิดขึ้นประจำทุกปีภายหลังฝนตกหนัก สาเหตุคาดว่าเกิดจากการหมุนวนของน้ำในอ่างเมื่อฝนตกหนัก อุณหภูมิพื้นน้ำซึ่งต่ำกว่าจะมีความหนาแน่นมากกว่าน้ำด้านบนของอ่างเก็บน้ำ ทำให้น้ำด้านล่างซึ่งมีอุณหภูมิสูงกว่า หมุนวนขึ้นมาด้านบนของอ่าง ประกอบกับน้ำด้านล่างมีปริมาณออกซิเจนละลายต่ำทำให้ปลาปรับตัวไม่ทันจึงตายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังพบว่าน้ำในอ่างมีสีน้ำตาลขุ่น ซึ่งเกิดจากน้ำฝนชะหน้าดินไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำ

สาเหตุของแหล่งน้ำเน่าเสียและปลาตาย แบ่งเป็น 2 สาเหตุใหญ่ คือ

1. กิจกรรมจากมนุษย์ ได้แก่ การระบายน้ำทิ้งจากชุมชน 2 ครั้ง น้ำทิ้งจากอุตสาหกรรม 1 ครั้ง การเปิด-ปิด ประตูระบายน้ำที่ไม่เหมาะสม 1 ครั้ง และการจัดการการเลี้ยงปลากระชังไม่เหมาะสม 1 ครั้ง
2. เกิดจากธรรมชาติ ได้แก่ ปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นโรค 1 ครั้ง การที่ขึ้นน้ำด้านอ่างเก็บน้ำซึ่งมีปริมาณออกซิเจนละลายต่ำหมุนเวียนขึ้นมาด้านบนของอ่างเก็บน้ำทำให้ปลาปรับตัวไม่ทัน 1 ครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. กรมชลประทานควรกำหนดมาตรการควบคุมระบบการระบายน้ำของประตูระบายน้ำเพื่อการชลประทาน ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ
2. เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังควรเลี้ยงปลากระชังให้มีจำนวนและปริมาณที่เหมาะสม ตลอดจนดำเนินการตามแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขมลพิษจากการเลี้ยงปลาในกระชัง
3. กรมประมงควรเร่งให้ความรู้ในการป้องกันแก้ไข และกำกับ ดูแลการนำปลาจากท้องถิ่นอื่นซึ่งอาจเป็นปลาที่นำโรคเข้าสู่พื้นที่
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ

คุณภาพอากาศ

มติกา ประชาชนิตกุล นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
 พิษธากา โสคยงกุง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5
 สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

สถานการณ์คุณภาพอากาศของประเทศไทยในช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน 2551 ดีขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงต้นปีที่ผ่านมา เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน ทำให้สารมลพิษต่างๆ มีปริมาณลดลง แต่ยังคงพบฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน และก๊าซโอโซนเกินมาตรฐานในบางพื้นที่ ส่วนสารมลพิษอื่นๆ ได้แก่ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ และก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

กรุงเทพมหานคร : จากการตรวจวัดมลพิษทางอากาศพบว่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มีค่าเกินมาตรฐาน แต่มีความรุนแรงลดลงเมื่อเทียบกับช่วงต้นปีที่ผ่านมา ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง

ตรวจวัดได้ 13.0 – 157.7 มคก./ลบ.ม. พบเกินมาตรฐานในพื้นที่ริมถนน โดยเฉพาะบริเวณถนนพหลโยธิน และถนนพระราม 6 ซึ่งมีจำนวนวันที่เกินมาตรฐานเพียง 3 วัน และ 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 4.2 และ 1.3 ตามลำดับ ส่วนบริเวณริมถนนสายอื่นและพื้นที่ทั่วไปซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย ยังมีปริมาณอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (มาตรฐาน PM₁₀ เฉลี่ย 24 ชั่วโมงไม่เกิน 120 มคก./ลบ.ม.)

ก๊าซโอโซน ตรวจพบเกินมาตรฐานในเกือบทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ทั่วไป ค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมง ตรวจวัดได้อยู่ในช่วง 0 – 151.0 ppb (มาตรฐานเฉลี่ย 1 ชั่วโมงไม่เกิน 100 ppb) บริเวณที่พบก๊าซโอโซนเกินมาตรฐานมากที่สุด คือ การเคหะชุมชนคลองจั่น เขตบางกะปิ สำหรับพื้นที่ริมถนน ตรวจพบเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราวบริเวณถนนอินทรพิทักษ์ และถนนลาดพร้าว

O₃ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่เกินมาตรฐาน ในช่วงเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551

พื้นที่	ต่ำสุด – สูงสุด (ppb)	จำนวนครั้งที่เกินมาตรฐาน/ จำนวนครั้งที่ตรวจวัด (ร้อยละ)
พื้นที่ทั่วไป		
การเคหะชุมชนคลองจั่น	1.0 – 151.0	10/2,088(0.5)
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	1.7 – 127.7	4/1,373(0.3)
สนามกีฬาการเคหะชุมชนห้วยขวาง	3.0 – 127.0	3/2,052(0.1)
โรงเรียนนนทรีวิทยา	2.0 – 120.0	3/2,077(0.1)
โรงเรียนสิงหราชพิทยาคม	3.0 – 120.0	3/2,090(0.1)
โรงเรียนบดินทรเดชา	0.0 – 122.0	2/2,071(0.1)
กรมประชาสัมพันธ์	0.0 – 105.0	1/2,048(0.05)
พื้นที่ริมถนน		
ลาดพร้าว	0.0 - 109.0	1/2,086(0.05)
อินทรพิทักษ์	0.0 - 105.0	1/2,055(0.05)

ปริมาณ : พบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน สูงเกินมาตรฐานในพื้นที่โรงไฟฟ้าพระนครใต้ จังหวัดสมุทรปราการ เพียงพื้นที่เดียว ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ตรวจวัดได้ 32.9 – 129.4 มคก./ลบ.ม. ตรวจพบเกินมาตรฐาน 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 1.2 จากจำนวนวันที่ตรวจวัด 82 ครั้ง ซึ่งลดลงเมื่อเทียบกับช่วงต้นปีที่ผ่านมา ส่วนในจังหวัดนนทบุรี สมุทรสาคร และ ปทุมธานี ยังมีปริมาณอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

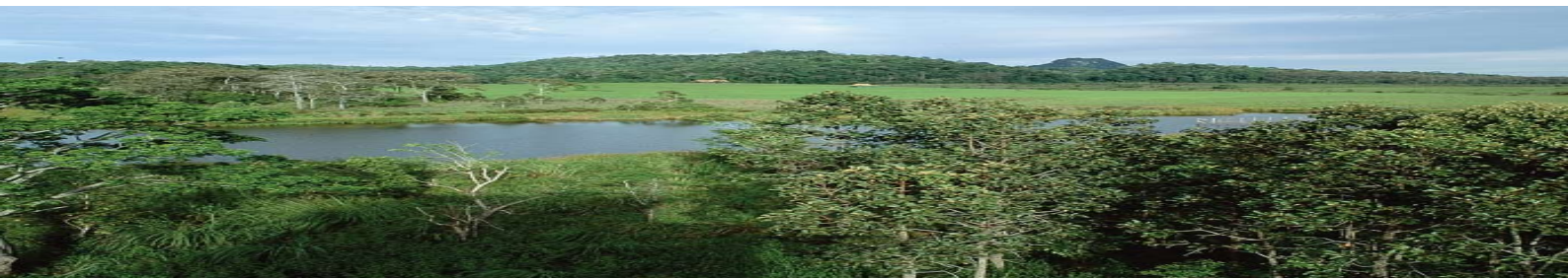
ก๊าซโอโซนเฉลี่ย 1 ชั่วโมงในพื้นที่ปริมาณตรวจวัดได้ อยู่ในช่วง 0 – 150.0 ppb บริเวณที่พบก๊าซโอโซนเกินมาตรฐาน ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี (มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช และการไฟฟ้าฝ่ายผลิต จำกัด มหาชน) จังหวัดปทุมธานี (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต) จังหวัดสมุทรสาคร (แขวงการทางสมุทรสาคร) และจังหวัดสมุทรปราการ (การเคหะชุมชนบางพลี)

พื้นที่ต่างจังหวัด : พบฝุ่นละอองขนาดเล็กมีปริมาณอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเกือบทุกพื้นที่ ยกเว้น จังหวัดเชียงใหม่ (โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย) และจังหวัดสระบุรี (ตำบลหน้าพระลาน) ที่ยังพบเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราว โดยมีจำนวนครั้งที่เกินมาตรฐานเพียงพื้นที่ละ 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 1.1 จากจำนวนวันที่ตรวจวัดทั้งหมด

ก๊าซโอโซนเฉลี่ย 1 ชั่วโมงในพื้นที่ต่างจังหวัดตรวจวัดได้ อยู่ในช่วง 0 – 138.0 ppb ส่วนใหญ่มีปริมาณอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้น จังหวัดเชียงใหม่ (โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย) จังหวัดระยอง (ศูนย์วิจัยพืชไร่) และจังหวัดชลบุรี (ศูนย์เยาวชนเทศบาล และสำนักงานสามัญศึกษา) โดยตรวจพบเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราว

**PM₁₀ ที่ตรวจวัดได้ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
ในช่วงเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551**

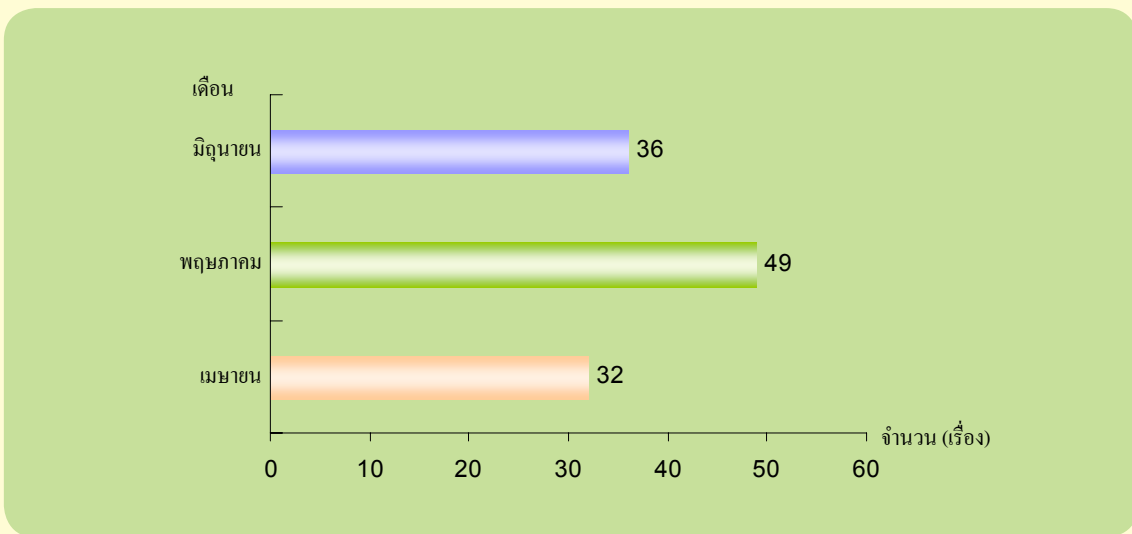
สถานี	ต่ำสุด – สูงสุด (มคก./ลบ.ม.)	จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน/ จำนวนวันที่ตรวจวัด (ร้อยละ)
จังหวัดสมุทรปราการ		
1. โรงไฟฟ้าพระนครใต้	32.9 – 129.4	1/82 (1.2)
2. กรมทรัพยากรธรณี	37.4 – 82.8	0/88 (0.0)
3. การเคหะชุมชนบางพลี	17.0 – 76.1	0/91 (0.0)
4. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพฯ พระประแดง	16.1 – 61.5	0/83 (0.0)
5. ศาลากลาง	14.5 – 45.0	0/85 (0.0)
ภาพรวม	14.5 – 129.4	1/429 (0.2)

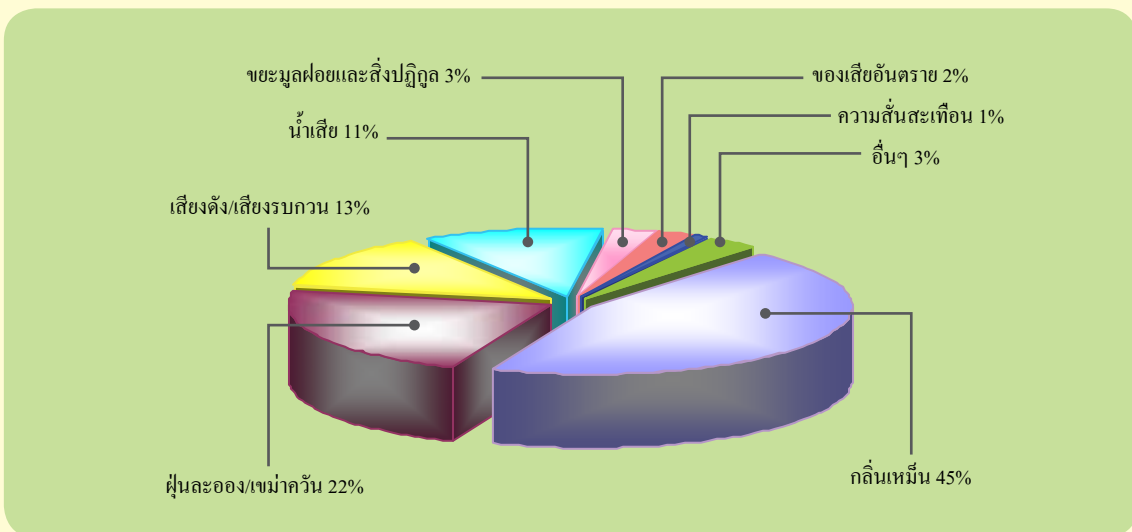
สถิติ เรื่องร้องเรียน

นางสาววิลาสิณี วัฒนวงศ์ตอน นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4
ฝ่ายตรวจประเมินกิจการ

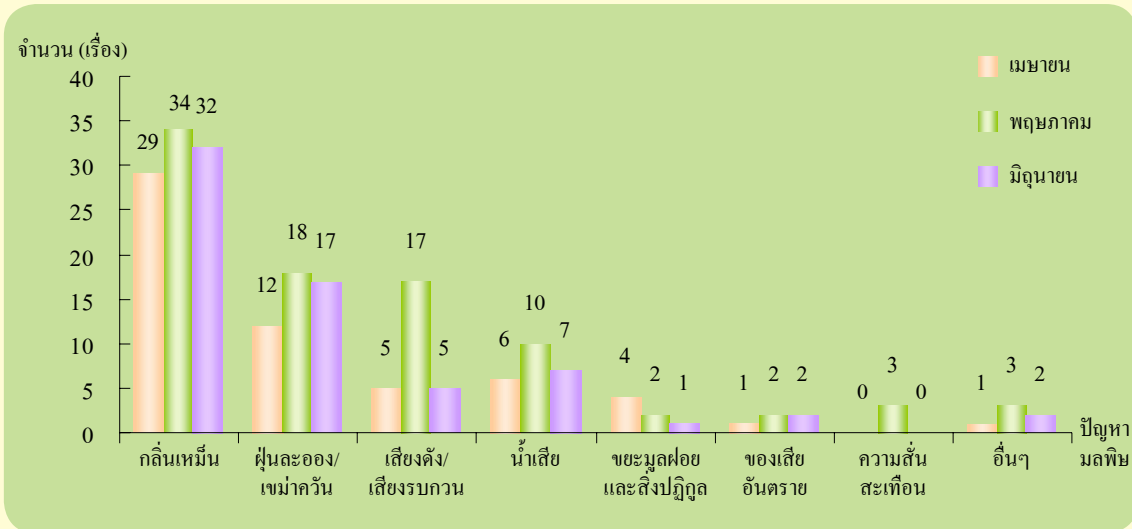
การร้องเรียนด้านมลพิษระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551 มีจำนวนทั้งสิ้น 117 เรื่อง โดยพบว่าในเดือนพฤษภาคม มีการร้องเรียนมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 49 เรื่อง (รูปที่ 1) ปัญหามลพิษที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุด คือ ปัญหากลิ่นเหม็น คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือ ปัญหาฝุ่นละออง/เขม่าควัน คิดเป็นร้อยละ 22 ปัญหาเสียงดัง/เสียงรบกวน คิดเป็นร้อยละ 13 และปัญหาน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 11 (รูปที่ 2 และรูปที่ 3)

รูปที่ 1 จำนวนเรื่องร้องเรียนระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551

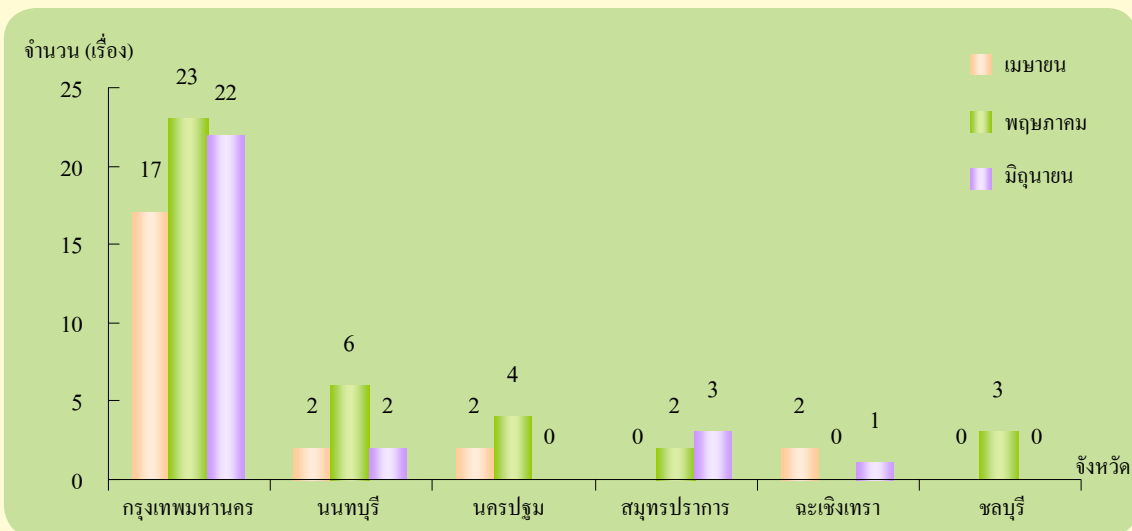

รูปที่ 2 สัดส่วนปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียนระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551

รูปที่ 3 ประเภทปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียนระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551

จังหวัดที่มีการร้องเรียนสูงที่สุด 5 อันดับแรก ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี ตามลำดับ โดยมีเรื่องร้องเรียนรวม 89 เรื่อง จาก 117 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 76 ของเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษของทั้งประเทศ (รูปที่ 4 และตาราง)

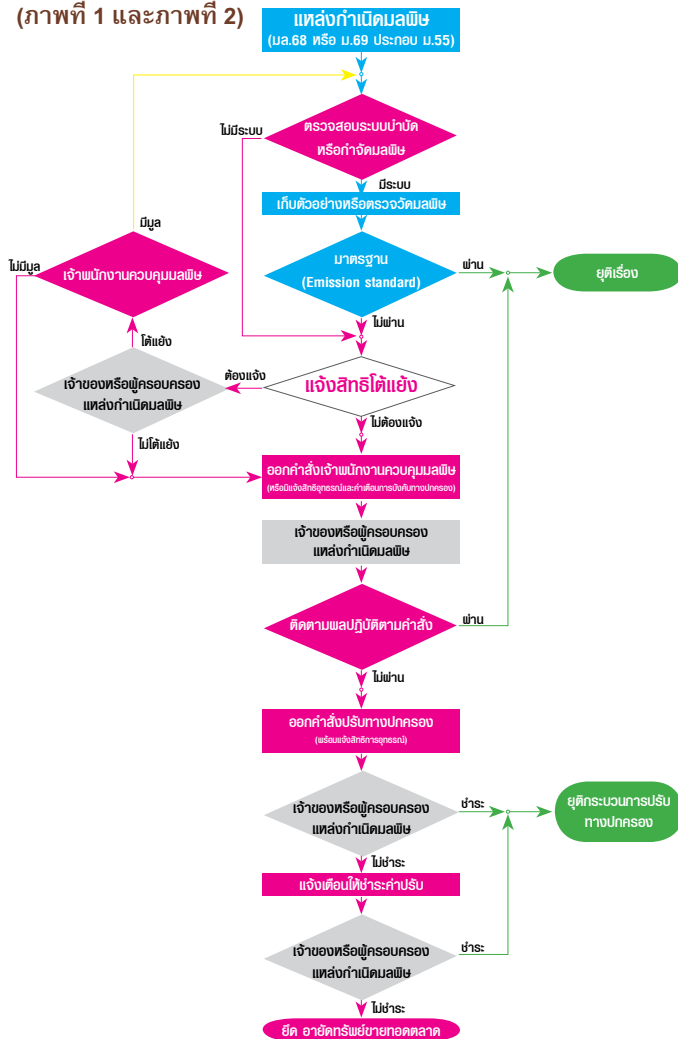
รูปที่ 4 จำนวนเรื่องร้องเรียนในจังหวัดที่มีการร้องเรียนสูงที่สุด 5 อันดับแรก ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551

ตาราง จังหวัดที่มีเรื่องร้องเรียนสูงที่สุด 5 อันดับแรก ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2551	
เขตพื้นที่	จำนวนเรื่อง
กรุงเทพมหานคร	62
นนทบุรี	10
นครปฐม	6
สมุทรปราการ	5
ฉะเชิงเทรา	3
ชลบุรี	3
รวม	89
จังหวัดอื่นๆ	28
รวม	117

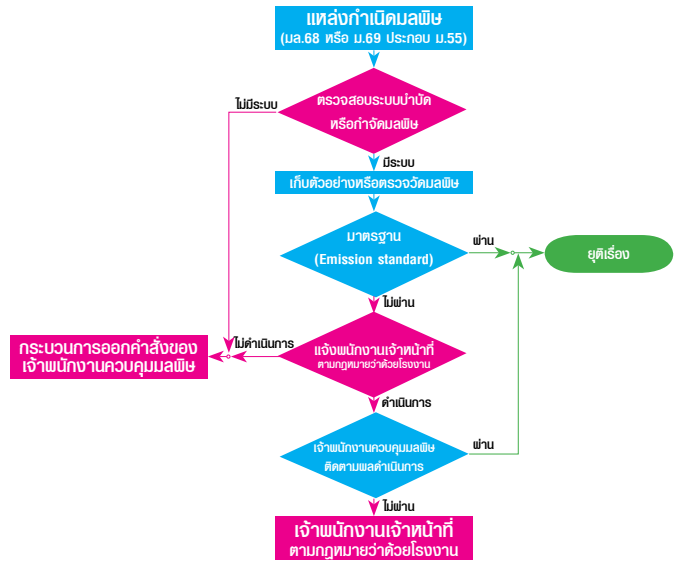
กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนและแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ จำนวน 66 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56 และอยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน 51 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 44 (ข้อมูล ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2551)

เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ กับ การควบคุมมลพิษ จากแหล่งกำเนิดมลพิษ

ก่อนหน้านี้ได้เคยกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 อย่างกว้าง ๆ ไว้แล้ว ด้วยการจัดกลุ่มและสรุปรวบรวมบทบัญญัติเป็นรายมาตรา (หาอ่านได้ในฉบับ ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2549) แต่ในฉบับนี้ จะมุ่งอธิบายถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยสังเขปของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ในการตรวจสอบและกำกับดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษให้ระบายนหรือปล่อยทิ้งมลพิษที่มีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เฉพาะที่บัญญัติไว้ในมาตรา 68 วรรคสองหรือวรรคสาม มาตรา 70 และมาตรา 82 (2) อันเป็นหลักการพื้นฐานสำหรับเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ที่ไม่เพียงแต่อาศัยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริม พ.ศ. 2535 เท่านั้น การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษยังต้องผูกพันกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่วางหลักเกณฑ์ประกันความเป็นธรรมขั้นต่ำ สำหรับการปฏิบัติงานในทางปกครองของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษไว้อีกด้วย ดังต่อไปนี้ (ภาพที่ 1 และภาพที่ 2)

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีโรงงาน

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นโรงงาน

1. การตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ

การเข้าตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ในเบื้องต้น แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานการระบายมลพิษ ตามมาตรา 55 และกำหนดให้เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยทิ้งหรือระบายมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก ตามมาตรา 68 (มลพิษทางอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน) หรือมาตรา 69 (มลพิษทางน้ำ) เสียก่อน และถือเป็นภาระหน้าที่ของเจ้าพนักงานหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องจัดให้มีและใช้ระบบบำบัดหรือจัดมลพิษ ให้มีลักษณะที่เป็นไปตามมาตรฐานก่อนปล่อยทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก (มาตรา 68 วรรคสองหรือวรรคสาม และมาตรา 70) ดังนั้น การเข้าตรวจสอบเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายจึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรก เป็นการเข้าตรวจสอบว่าแหล่งกำเนิดมลพิษได้มีการก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือเพื่อควบคุม กำจัด ลด ขจัด หรือบำบัดมลพิษ (ระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ) หรือไม่ และประการที่สอง ระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษที่แหล่งกำเนิดมลพิษมีและใช้อยู่ มีความสามารถในการบำบัดหรือขจัดมลพิษให้ มีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือไม่

การเข้าตรวจสอบ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษสามารถเข้าไปในเขตที่ตั้งของแหล่งกำเนิดมลพิษได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นหรือพระอาทิตย์ตก หรือระหว่างเวลาทำการซึ่งอาจเป็นเวลาหลังพระอาทิตย์ตก เพื่อทำการตรวจสอบการมีอยู่ของระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ หรือตรวจสอบสภาพการทำงานของระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ อาทิ การตรวจบันทึกรายละเอียด สถิติ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของระบบ และอาจหมายความรวมถึงการชักตัวอย่างน้ำและตัวอย่างอากาศ การตรวจวัดเสียงและความสั่นสะเทือน เป็นต้น (มาตรา 82 (1)) และในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะต้องแสดงบัตร

ประจำตัว หากเมื่อมีผู้เกี่ยวข้องร้องขอ (มาตรา 84) และต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ปรากฏต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ถ้าหากบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ให้กระทำต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษขอให้มาเป็นพยาน (มาตรา 86) เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษควรจัดทำบันทึกการตรวจสอบเป็นหนังสือเพื่อบันทึกข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ที่ตรวจสอบพบไว้เป็นหลักฐานเบื้องต้น โดยทำบันทึกการตรวจสอบอย่างน้อยควรมีการลงลายมือชื่อของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือบุคคลซึ่งเป็นพยานอย่างน้อยสองคน

2. การออกคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

เมื่อข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษปรากฏแก่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษว่า แหล่งกำเนิดมลพิษ (มาตรา 68 หรือมาตรา 69 ประกอบกับมาตรา 55) ไม่จัดให้มีระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ หรือมีระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษแต่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะบำบัดมลพิษให้มีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐาน เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจสั่งการให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษดังกล่าว จัดสร้างหรือติดตั้งระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ (มาตรา 68 วรรคสองหรือวรรคสาม หรือมาตรา 70) หรือสั่งการให้จัดการแก้ไขปรับปรุงระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ (มาตรา 82 (2)) แต่ด้วยเหตุที่มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติให้คำสั่งทางปกครองที่อาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ฉะนั้น ก่อนการออกคำสั่งในทางใดทางหนึ่งแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ จะต้องให้สิทธิดังกล่าวแก่คู่กรณี ด้วยการแจ้งข้อเท็จจริงสำคัญ ที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะใช้เป็น

เหตุผลสำหรับการตัดสินใจออกคำสั่ง และให้เวลาแก่คู่กรณีตามสมควร ในการชี้แจงแสดงพยานหลักฐานของตนเพื่อหักล้างข้อเท็จจริงนั้นเสียก่อน เว้นแต่กรณีเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา 30 วรรคสองหรือวรรคสามของพระราชบัญญัติฉบับนี้ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจไม่ต้องให้สิทธิในการรับทราบข้อเท็จจริงนั้นก็ได

เมื่อกรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษไม่ประสงค์โต้แย้งผลการตรวจสอบ หรือกรณีชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานที่ไม่สมเหตุสมผลหรือไม่อาจรับฟังได้แล้ว เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ จึงจะสั่งการหรือออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษดำเนินการตามแต่กรณีต่อไป (สั่งการให้จัดสร้างหรือติดตั้งระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ หรือให้จัดการแก้ไขปรับปรุงระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ) โดยรูปแบบหรือสาระสำคัญของคำสั่งอย่างน้อยต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ในส่วนที่ 4 ว่าด้วยรูปแบบและผลของคำสั่งทางปกครอง อาทิ วัน เดือน และปีที่ทำคำสั่งทางปกครอง ชื่อ ตำแหน่ง และลายมือชื่อของผู้ทำคำสั่งทางปกครอง เหตุผลในการทำคำสั่งทางปกครอง ระยะเวลาดำเนินการตามคำสั่ง การอุทธรณ์คำสั่ง เป็นต้น และอาจรวมถึงการแจ้งเตือนก่อนการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา 59 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย มีข้อพึงสังเกตสำหรับการกำหนดการอุทธรณ์ไว้ในคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษว่า กรณีคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษที่สั่งการตามมาตรา 68 วรรคสองหรือวรรคสาม หรือมาตรา 70 (คำสั่งให้จัดสร้างหรือติดตั้งระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษอาจใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษผู้ทำคำสั่งภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง (มาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539) ส่วนกรณีคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษที่สั่งการตามมาตรา 82 (2) (คำสั่งให้แก้ไขปรับปรุงระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษ) เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษอาจใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง (ตามมาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535)

ทั้งนี้ หากกรณีแหล่งกำเนิดมลพิษตามที่กล่าวข้างต้นเป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยมีระบบบำบัดหรือขจัดมลพิษอยู่แล้ว แต่ไม่อาจบำบัดมลพิษให้มีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐาน เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษต้องแจ้งข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ

ต้นเสียก่อน เมื่อเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจึงจะมีอำนาจดำเนินการตามที่กำหนดไว้ได้ (มาตรา 82 (2))

3. การติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่ง และการบังคับทางปกครอง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามคำสั่ง เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะตรวจติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งว่าได้แล้วเสร็จเป็นไปตามที่ได้สั่งการ และมลพิษที่ปล่อยทิ้งมีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ หากกรณีพบว่าการปฏิบัติตามคำสั่งยังไม่แล้วเสร็จหรือกรณีพบว่ามลพิษที่ปล่อยทิ้งมีลักษณะไม่เป็นไปตามมาตรฐาน อันถือได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ในส่วนที่ 8 ว่าด้วยการบังคับทางปกครอง กล่าวคือ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ (การเข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นกระทำการแทน หรือการให้มีการชำระค่าปรับทางปกครอง) ซึ่งที่ผ่านมารกรมควบคุมมลพิษได้เลือกใช้วิธีการให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองตามจำนวนที่พอสมควรแก่เหตุ ซึ่งเป็นอำนาจของอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ในการกำหนดจำนวนค่าปรับได้ไม่เกิน 15,000 บาทต่อวัน โดยจะมีคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษชำระค่าปรับ จนกว่าจะได้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ พร้อมทั้งระบุงการอุทธรณ์คำสั่งปรับไว้ด้วย (มาตรา 62) หากกรณีไม่มีการชำระค่าปรับภายในกำหนด เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจใช้มาตรการ

บังคับทางปกครอง โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ และขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระค่าปรับตามคำสั่งให้ครบถ้วน (มาตรา 61) แต่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษต้องมีหนังสือแจ้งเตือนให้ชำระค่าปรับภายในกำหนดก่อนการใช้มาตรการดังกล่าวไม่น้อยกว่า 7 วัน (มาตรา 57)

อนึ่ง การปรับทางปกครองเป็นขั้นตอนที่แยกออกจาก การติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่ง กล่าวคือ แม้อยู่ระหว่างกระบวนการปรับทางปกครอง เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษก็ยังคงต้องติดตามผลดำเนินการตามที่ได้สั่งการไว้ต่อไป จนกว่าจะมีการปฏิบัติตามคำสั่งหรือจนกว่ามลพิษที่ปล่อยทิ้งจะมีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐาน หากกรณีพบว่ายังคงมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ก็จะนำเข้าสู่กระบวนการปรับทางปกครองได้อีกเช่นกัน

ภาพกิจกรรม “รณรงค์ ลดโลกร้อน กับอู๋สีเขียว คลินิกไอเสียมาตรฐาน”
เลขาธิการมอบป้ายอู๋สีเขียว คลินิกไอเสียมาตรฐาน
โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นางอนุชควรรณ เทพสุทิน)
เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2551 เวลา 13.30 น. ห้องกระดังงา โรงแรมรэдิสัน

ปฏิทินกิจกรรม

สิงหาคม

วันที่	เวลา	กิจกรรม	สถานที่	จัดโดย	ติดต่อ
2 ส.ค. 51	14.30-19.00	งานรณรงค์ “ลดเสียงรบกวนเพื่อห้องห้อย”	ศาลาหน้าสถานีตำรวจภูธร อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม	ส่วนมลพิษทางเสียง และความสัมพันธ์	nantawan.v@pcd.go.th
4 ส.ค. 51	13.00-15.00	แสดงผลการดำเนินงานโครงการ “บึงประชารวมใจ คืนน้ำใสให้เจ้าพระยา” และเปิดตัวโรงเรียนน้ำร่องโครงการ “เยาวชนร่วมใจลดน้ำเสีย คืนน้ำใสให้เจ้าพระยา”	กองทัพเรือ	สำนักจัดการคุณภาพน้ำ	kanchalee.r@pcd.go.th
4-8 ส.ค. 51	08.30-15.30	การฝึกอบรมเรื่อง การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ	ห้องประชุม 101 และ 201 อาคารกรมควบคุมมลพิษ	กลุ่มเทคโนโลยีการจัดการมลพิษ/ฟคป.	โทร 0 2298 2564 tasanee.k@pcd.go.th
8 ส.ค. 51	09.00-12.00	การศึกษาดูงานระบบการจัดการข้อมูลคุณภาพอากาศ ระบบติดตามเพื่อจับมลพิษทางอากาศ และสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ (กรมประชาสัมพันธ์) ของกรมควบคุมมลพิษ โดยโครงการฝึกอบรมนานาชาติ “Air Pollution Management” ของมหาวิทยาลัยมหิดล	ห้อง 201 กรมควบคุมมลพิษ	คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานเลขาธิการแผนโคลัมโบ (Colombo Plan)	vanisa.s@pcd.go.th
13 ส.ค. 51	09.00-16.00	การอบรม เรื่อง การจัดการและปรับปรุงหม้อไอน้ำไม่ให้ก่อให้เกิดควันดำ	ห้องประชุม 101 ชั้น 1 กรมควบคุมมลพิษ	ส่วนแผนและประมวลผล สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง	โทร 0 2298 2384 หรือ 2369 kanokporn.k@pcd.go.th
13 ส.ค. 51	08.30-15.15	กำหนดการประชุมปรึกษาหารือ เรื่อง (ร่าง) ค่ามาตรฐานก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO2) ในบรรยากาศโดยทั่วไป ในเวลา 1 ปี	ห้องประชุม 202 ชั้น 2 กรมควบคุมมลพิษ	สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ	โทรสาร 0 2298 2392 โทรศัพทน์ 0 2298 2397 niitaya.c@pcd.go.th
20 ส.ค. 51	08.30-16.00	การอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อติดตามตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย หล้าสุทรที่ 2	ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	โทร 0 2298 2210-12 chaiyo.j@pcd.go.th
21-23 ส.ค. 51	08.30-16.30	การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การพัฒนาคุณภาพการบริการจัดการภาครัฐ (การประเมินองค์กรด้วยตนเองรอบที่ 2)”	โรงแรมอีสแลนด์ วิว พัทยาชลบุรี	ทพ. ทพ.	โทร 0 2298 2465 thongchai.c@pcd.go.th
23-24 ส.ค. 51	09.00-16.30	การฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องของควันด้วยสายตาและการใช้แผนภูมิหมอกควันครั้งที่ 3/2551	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ	ศูนย์พัฒนาความเป็นเลิศด้านมลพิษทางอากาศ (Thailand Air Pollution Center of Excellence) และ กองทุนสวัสดิการ กรมควบคุมมลพิษ	โทรศัพทน์ 0 2298 2305 โทรสาร 0 2298 2385 aquis@pcd.go.th
25-27 ส.ค. 51	09.00-15.30	การฝึกอบรมสำหรับผู้ฝึกอบรม (Train the Trainer)	บ้านพุทหว้า จังหวัดนครปฐม	ฟคป	wannipan@pcd.go.th
26 ส.ค. 51	08.30-16.00	การประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง การจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกร	โรงแรมรามาริทัศน์ กรุงเทพฯ	ส่วนน้ำเสียเกษตรกรรม	sunee.t@pcd.go.th
26-27 ส.ค. 51	08.30-16.30	การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีของท่าเรือขนถ่ายสินค้า	โรงแรมเดอะซีดี ศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี	ส่วนมลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม	kanjana.s@pcd.go.th
2 ก.ย. 51	09.00-16.30	การแถลงข่าวเปิดตัว “ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประกอบการกฎหมายสิ่งแวดล้อม สำหรับฟาร์มสุกร” และการสรุปผลการดำเนินงานโครงการน้ำร่อง	โรงแรมริเวอร์ จังหวัดนครปฐม	ฟคป	wannipan@pcd.go.th
3 ก.ย. 51	09.00-16.30	การประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง “บริษัทใหม่...เพื่อช่วยเหลือฟาร์มสุกรให้ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม”	โรงแรมวังธารา จังหวัดฉะเชิงเทรา	ฟคป	wannipan@pcd.go.th
3-5 ก.ย. 51	09.00-17.00	การประชุมวิชาการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติครั้งที่ 1 (1 th National Conference on Natural Resources and Environment)	ศูนย์นิทรรศการและการประชุม ไบเทค บางนา กรุงเทพฯ	กรรทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	rangsan.p@pcd.go.th
4-5 ก.ย. 51	08.30-16.30	การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การตรวจวัดมลพิษทางอากาศจากโรงสีข้าว	โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ส่วนมลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม	kanjana.s@pcd.go.th
6 ก.ย. 51	09.00-17.30	อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเตรียมความพร้อมเครือข่ายอาสาสมัคร “ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยะอง”	โรงแรมโกลด์บีชดี จังหวัดระยอง	ฝ่ายคุณภาพสิ่งแวดล้อม และห้องปฏิบัติการ	jaruwan.k@pcd.go.th
27 ก.ย. 51	09.00-14.00	กิจกรรมสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	มูลนิธิบ้านครูน้อย เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพฯ	สำนักงานเลขานุการกรม	โทรศัพทน์ 0 2298 2011 nichon.k@pcd.go.th

กันยายน

เลือกใช้บริการตู้หรือศูนย์บริการที่มีป้าย
“คลินิกไอเสียมาตรฐาน”
รับประกันคุณภาพ ให้บริการ
และปลอดภัยจากไอเสียเครื่องยนต์

สายด่วน 1650

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รับแจ้งเหตุฉุกเฉินจากอุบัติเหตุสารเคมี
รับแจ้งเรื่องร้องเรียนมลพิษ
ให้บริการข้อมูลการระบับภัยสารเคมีเบื้องต้น

เรียน

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

ติดต่อ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2298 2082-4 โทรสาร 0 2298 2085